

scenariusz

I stworzył Bóg mężczyznę i kobietę

tryb
synchroniczny

religia

klasa
VII-VIII

45 min

Podczas zajęć uczniowie i uczennice dowiadują się, że nierówność płci nie jest zgodna z zamysłem Boga, ale występuje na świecie, na przykładzie różnic w dostępie do edukacji dla dziewcząt i chłopców. Młodzież poznaje rozmaite przyczyny utrudniające naukę kobietom i dziewczętom mieszkającym w różnych częściach świata. Uczestnicy i uczestniczki zajęć podają przykłady z Pisma Świętego dowodzące, że Jezus traktował kobiety w sposób wyjątkowy (nietradycyjny).

Pytania kluczowe

Jak wyglądały relacje Jezusa z kobietami?

Dlaczego dziewczęta w niektórych krajach nie mogą uczęszczać do szkoły i się uczyć?

Cele zajęć:

- Wytlumaczysz, że nierówność płci jest niezgodna z wolą Boga
- Wyjaśnisz, jakie są przyczyny braku dostępu kobiet do edukacji w niektórych krajach
- Uzasadnisz, podając przykłady z Pisma Świętego, że Jezus traktował kobiety w sposób wyjątkowy (nietradycyjny), zgodny z wolą Boga

Materiały i narzędzia:

- materiał dla ucznia i uczennicy
- prezentacja do wyświetlania
- Pismo Święte
- Katechizm Kościoła Katolickiego
- narzędzie do tworzenia wspólnych dokumentów

Związek z podstawą programową:

A.10.5., A.13.3., A.13.17.

Do scenariusza dołączona jest prezentacja oraz materiał dla ucznia i uczennicy. Prezentacja prowadzi krok po kroku przez przedstawione w scenariuszu treści. Natomiast materiał dla ucznia i uczennicy zawiera zadania realizowane podczas lekcji przez jej uczestników i uczestniczki. Można z niego zrezygnować, ale wówczas należy w inny sposób przeprowadzić zadania. Polecenia zostały ujęte w prezentacji, natomiast nie ma w niej tekstów (cytatów i fragmentów Pisma Świętego), które są niezbędne, by te polecenia wykonać. W takiej sytuacji cytaty czy fragmenty Pisma Świętego można przesłać wcześniej uczniom i uczennicom lub udostępnić je w czacie spotkania (na przykład na platformie Zoom można wykorzystać opcję przesyłania wiadomości konkretnym osobom - wówczas zachowamy porządek w okienku rozmowy).

Zadania proponujemy wykonać w zespołach (parach lub grupach), natomiast z powodzeniem można zaproponować zamiast tego pracę indywidualną, ułatwiając sobie i uczniom i uczennicom organizację lekcji.

Przebieg zajęć

1 Przygotuj tabelę na Waszej interaktywnej dostępnej dla wszystkich "tablicy" (np. w dokumencie online lub wykorzystaj tę zawartą w prezentacji). W pierwszej kolumnie wpisz nagłówek: zajęcia domowe wykonywane przez kobietę, w drugiej: zajęcia domowe wykonywane przez mężczyznę. Trzecią kolumnę pozostaw pustą. Metodą burzy pomysłów uzupełnij tabelę wypowiedziami młodzieży. Następnie do trzeciej kolumny wpisz: zajęcia domowe wykonywane przez człowieka. Poczekaj na reakcję uczniów i uczennic. Zapytaj, jak myślą, jaki cel miało to ćwiczenie. Warto, aby wybrzmiało, że mężczyzna może wykonywać te same zajęcia co kobieta i na odwrót. Podsumuj tę część lekcji fragmentem z Pisma Świętego: „Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę” (Rdz 1, 27).

2 Poinformuj młodzież, że w tej części lekcji będzie się zastanawiać nad zagadnieniem: *Dlaczego dziewczęta w niektórych krajach nie mogą uczęszczać do szkoły i się uczyć?* Połącz młodzież w pary i przyporządkuj cytaty z zadania 1 zawartego w materiale dla ucznia i uczennicy poszczególnym parom. Następnie poproś, by młodzież przeczytała swoje fragmenty i we wspólnym pliku wpisała przyczynę lub przyczyny (każdą w osobnym punkcie), dla których cytowana osoba nie mogła uczęszczać do szkoły i uczyć się.

W tym punkcie możecie skorzystać z narzędzia, które pozwoli dobrze zwizualizować odpowiedzi uczniów i uczennic. Przykładem takiego narzędzia jest Jamboard zawarty w bezpłatnym pakiecie Google. Pod tym linkiem znajdziesz przykładową planszę z odpowiedziami do tego zadania:
https://jamboard.google.com/d/1x4XXjil-xhh6cizWljuyuF_mK-nJT5PIF0JOI7cILBI/edit?usp=sharing. *Na drugiej stronie pliku możesz dodać konturową mapę świata i poprosić młodzież o zaznaczenie kolorową kropką miejsca, z którego pochodzi cytowana w ich fragmencie osoba.*

Oczywiście opisane powyżej ćwiczenie można przeprowadzić indywidualnie, a także zrezygnować z wizualizacji odpowiedzi uczniów i uczennic, stawiając na szybszą i prostszą wymianę opinii na forum.

3 Poproś uczniów i uczennice, by zapoznali się z odpowiedziami swoich kolegów. Zapytaj, który z powodów najbardziej ich zaskoczył lub poruszył. Poproś kilka osób o wypowiedź.

4 Po wysłuchaniu odpowiedzi uczniów i uczennic przedstaw im kilka faktów, świadczących o tym, że edukacja kobiet jest niezmiernie ważna.

- *Każdego roku edukacja zmniejsza ryzyko konfliktu o około 20%.*
- *Jeden dodatkowy rok nauki może zwiększyć zarobki kobiet o 10–20%.*
- *Dodatkowy rok nauki matek może sprawić, że śmiertelność niemowląt spadnie o 5–10%.*

Źródło: Akcja Edukacja. Broszura edukacyjna dla nauczycieli realizujących kampanię Polskiej Akcji Humanitarnej, Polska Akcja Humanitarna, 2014,

<https://docplayer.pl/7340204-Broszura-edukacyjna-dla-nauczycieli-realizujacych-kampanie-polskiej-akcji-humanitarnej.html>.

Poinformuj młodzież, że osiągnięcie równości płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt to jeden z Celów Zrównoważonego Rozwoju. Kolejnym celem jest dobra jakość edukacji. Wyświetl plansze poświęcone Celom 4. i 5. ze strony:

<http://bit.ly/PlanszeCZR> (zostały załączone w prezentacji). Organizacja Narodów Zjednoczonych wyjaśnia, że równouprawnienie nie tylko przyniesie korzyści ekonomiczne, ale i ochroni kobiety przed przemocą, tą fizyczną i tą niewidzialną, systemową, która ogranicza między innymi dostęp kobiet i dziewcząt do edukacji.

5 Powiedz, że nierówność płci w żadnej sferze naszego życia nie jest zgodna z wolą Pana Boga. Pokaż uczniom i uczennicom fragment z Katechizmu Kościoła Katolickiego (KKK 372):

„Mężczyzna i kobieta są stworzeni „jedno dla drugiego”. Bóg nie stworzył ich „jako części” i „niekompletnych”. Bóg stworzył ich do wspólnoty osób, w której jedno może być „pomocą” dla drugiego, ponieważ są równocześnie równi jako osoby („kość z moich kości...”) i uzupełniają się jako mężczyzna i kobieta. Bóg łączy ich w małżeństwie w taki sposób, że stając się „jednym ciałem” (Rdz 2, 24), mogą przekazywać życie ludzkie: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię” (Rdz 1, 28). Przekazując swojemu potomstwu życie ludzkie, mężczyzna i kobieta jako małżonkowie i rodzice współdziałają w wyjątkowy sposób z dziełem Stwórcy.”

Upewnij się, że młodzi ludzie rozumieją przesłanie zawarte w nauczaniu Kościoła, poświęć kilka minut na krótką analizę tego tekstu.

6 Wyjaśnij młodzieży, że teraz zajmiecie się kwestią relacji Jezusa z kobietami. Zanim przejdziecie do realizacji tego ćwiczenia, wytłumacz klasie kontekst historyczny. Wyjaśnij, że w tym momencie udacie się w podróż w czasy Jezusa.

Kobieta w tamtych czasach była usytuowana niżej w hierarchii społecznej niż mężczyzna. Jej życie podporządkowane było najpierw ojcu, a potem mężowi. Kobiety w Izraelu z czasów Jezusa nie mogły się uczyć i zdobywać wykształcenia. Odmawiano im wielu praw. A przecież nie taki był zamysł Boga. Jezus chciał ludziom żyjącym w tamtych czasach o tym przypomnieć poprzez tworzenie odmiennych relacji od powszechnie obowiązujących.

Źródło: Anna Gładkowska, Jezus i kobiety, 21.03.2017, <http://biblia.wiara.pl/doc/3723821.Jezus-i-kobiety>.

Chrześcijaństwo zapoczątkowane przez Jezusa tworzy nową jakość w relacjach mężczyzn i kobiet. Jest to powrót na drogę pierwotnej harmonii.

7

Rozdysponuj między uczniów i uczennice 10 cytatów z Zadania 2 zawartego w materiale dla ucznia i uczennicy.

Najprostszym sposobem będzie wykorzystanie numerów z dziennika - osoby, które mają kolejne numery od 1 do 10 mają przyporządkowane kolejne cytaty zgodnie z numerami, a następnie od 11 do 20 oraz od 21 do 30 znów będą pracować na kolejnych cytatach.

Poinformuj uczniów i uczennice, że ćwiczenie będzie polegało na tym, aby odnaleźć w Biblii uzasadnienie twierdzenia, że Jezus doceniał kobiety. Zapowiedz, że za chwilę przeczytasz kilka stwierdzeń. Jeśli ktoś uzna, że wylosowany fragment pasuje do tego stwierdzenia, niech to zasygnalizuje na czacie (np. poprzez opcję podniesienia ręki), a następnie przekaż tej osobie głos - niech przeczyta swój fragment Pisma Świętego. Przy sytuacjach spornych przeprowadź krótką dyskusję, jeśli nikt się nie zgłosi, wywołaj osoby z numerami cytatów, które chcesz, by zostały odczytane.

Kolejne stwierdzenia:

- Za zgodą kobiety przyszedł na świat.
- Za wstawiennictwem kobiety uczynił pierwszy cud.
- Pogwałcił nakazy rytualne, uzdrawiając kobiety.
- Nie traktował chorób kobiecych jako czegoś bardziej wstydliwego niż choroby mężczyzn.
- Nie potępił kobiety cudzołożnej.
- Bronił kobiety, która namaszczała go olejkiem, przed przykrymi uwagami. Doceniał jej czyn, choć inni byli oburzeni.
- Rozmawiał z pogankami. W ówczesnym Izraelu należało to do rzadkości, kiedy mężczyzna rozmawiał z kobietą publicznie, na dodatek z cudzoziemką.
- Przyjmował gościnę u kobiet.
- Nie zgadzał się na tradycyjny podział obowiązków. Uważał, że kobieta nie powinna zajmować się tylko sprawami gospodarstwa domowego.
- Kobiety były pierwszymi świadkami zmartwychwstania.

Powyższe stwierdzenia zostały zawarte również w materiale dla ucznia i uczennicy wraz z cytatami, do których się odwołują. Daj młodzieży szansę na zastanowienie się nad nimi, zanim zaczniesz czytać stwierdzenia.

Ćwiczenie to można przeprowadzić na różne sposoby. Można to zadanie utrudnić i poprosić, aby uczniowie i uczennice na podstawie wskazanych fragmentów Pisma Świętego sami stworzyli opis relacji między Jezusem a kobietami. Można zapytać klasę, czy pamięta jakież sytuacje z Pisma Świętego, gdzie Jezus w wyjątkowy (inny niż tradycyjny) sposób potraktował kobietę. Na potwierdzenie słów młodzieży możesz włączyć dany fragment audio, na przykład ze strony <http://www.biblijni.pl/>.

8

Jeśli starczy czasu, poproś uczniów i uczennice, by znów pracowali w parach i wykonali zadanie 3 z materiału dla ucznia i uczennicy. Poproś, by napisali e-mail adresowany do Maryi z prośbą, aby wstawiła się do Jezusa za jedną z bohaterek dzisiejszej lekcji. Ważne, aby w treści była zawarta informacja na temat przyczyn zaistniałej sytuacji. Poproś o przesłanie go do siebie, a następnie zbierz treści wszystkich maili razem i następną lekcję zacznijcie od ich odczytania. Na zakończenie zajęć odmówcie wspólnie modlitwę Pod Twoją obronę.

Zadanie można również zadać w formie pracy domowej.

Źródła:

Zestaw plansz do wydrukowania w formacie A4 zawierający podstawowe informacje na temat Celów Zrównoważonego Rozwoju, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2018, <http://bit.ly/PlanszeCZR>.

Anna Gładkowska, *Jezus i kobiety*, 21.03.2017, <http://biblia.wiara.pl/doc/3723821.Jezus-i-kobiety>.

Akcja Edukacja. Broszura edukacyjna dla nauczycieli realizujących kampanię Polskiej Akcji Humanitarnej, Polska Akcja Humanitarna, 2014, <https://docplayer.pl/7340204-Broszura-edukacyjna-dla-nauczycieli-realizujacych-kampanie-polskiej-akcji-humanitarnej.html>.

Alina Synakiewicz, *Nieoczywiste związki – woda a prawa kobiet*, Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”, http://www.woda.edu.pl/artykuly/woda_a_prawa_kobiet/18.

Aleksandra Nagel, *Mniejsze zło „Made in Bangladesh”*, 21.01.2016, <https://kobieta.wp.pl/mniejsze-zlo-made-inbangladesh-5982323538653825a>.

Sakib B. Amin, Maaesha Nuzhat, *Female education in Bangladesh*, „The Daily Star”, 17.08.2016, <https://www.thedailystar.net/op-ed/politics/female-education-bangladesh-1270750>.

Aleksandra Słabisz, *Dziecko na ślubnym kobiercu*, 27.06.2017, <http://www.dziennik.com/publicystyka/artikul/dziecko-na-slubnym-kobiercu>.

Edukacyjna podróż ze szczyptą czarnej magii, pod red. Katarzyny Tekień, Fundacja Partners Polska i Education Effect Africa, 2014, s. 26–28, <http://fpp.org.pl/images/download/Edukacyjna-podr-ze-szczypt-czarnej-magii.pdf>.

Aleksandra Kozłowska, *Rom z maturą to rzadkość. Ona ją ma*, „Edukacja nie koliduje z naszymi zasadami”, Wyborcza.pl Trójmiasto, 06.05.2016, <http://trojmiasto.wyborcza.pl/trojmiasto/1.35635.20023493.wykształconego-czlowieka-nikt-nie-oszuka.html>.

Romka nietypowa, reportaż TVN, <https://uwaga.tvn.pl/reportaze.2671.n/romka-nietypowa.134416.html>.

Studnia dla Południa, broszura edukacyjna dla nauczycieli i nauczycielek PAH, 2018, s. 9, https://www.pah.org.pl/app/uploads/2018/02/2018_01_Studnia_dla_Po%C5%82udnia_Poziom_Pierwszy_PDF.pdf.

Karolina Bednarz, *Kobiety w klatkach, czyli o gender w Japonii*, 14.03.2016, <http://wkrainietajfunow.pl/2016/03/14/gender-w-japonii/>.

Katarzyna Staszewska, *Kierunek Południe. Kobięcym głosem, czyli liderki ruchu kobiecego w Ugandzie o swojej pracy na rzecz praw kobiet i równości płci*, Warszawa 2012, Instytut Globalnej Odpowiedzialności, s. 22–28, http://www.hfhr.org.pl/wielokulturowosc/documents/doc_226.pdf.

Sylwia Stalewska, *Kilka prawd o kobietach w Afryce*, Fundacja Dzieci Afryki.

Małgorzata Świderek, *Edukacja dla wszystkich. Nepal*, Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”,
http://www.globalna.edu.pl/nepal/dostep_do_educacji/.

Jennifer Schulte i in., *Hear our Voices. Do adolescent girls' issues really matters?*, Plan International,
2014, s. 48,

https://www.plannederland.nl/uploaded/plan_current/2202/Hear-Our-Voices-Technical-Report.pdf.

Źródła ikonograficzne:

Jacek Malczewski, *Chrystus i Samarytanka*:

https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Malczewski_Jacek_Chrystus_i_Samarytanka.jpg

Autor nieznany z Ewangeliarza z XII w: *Chrystus i Samarytanka*:

<https://deon.pl/wiara/rekolekcje-wielkopostne/rekolekcje-z-ikona-spotkanie-jezusa-z-samarytanka.287250>.

Autor nieznany, *Matka Boska Częstochowska*, Wikipedia:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Obraz_Matki_Boskiej_Cz%C4%99stochowskiej.

Zdjęcia, Centrum Edukacji Obywatelskiej

Scenariusz pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na zajęciach religii w szkole podstawowej” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2019 roku w ramach projektu „W świat z klasą”. Publikacja dostępna pod adresem: <http://bit.ly/PublikacjaReligia>.

Digitalizacja w ramach projektu „W świat z klasą” w 2021 roku.

Autorka: Iwona Pieronek-Tokarz

Digitalizacja: Katarzyna Dzieciolowska, Iwona Pieronek-Tokarz

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

